

Sollentuna

Soc för unga

Lärarhandledning

Socialtjänsten – en viktig del av välfärden

Innehåll

Inledning.....	4
1. Vad säger läroplanen?.....	5
Samhällskunskap.....	5
Historia.....	7
Barnkonventionen.....	7
2. Socialtjänsten – en översikt.....	7
Det här är socialtjänsten.....	7
Vilken hjälp finns att få?.....	8
Om barn och unga inte kan bo kvar hemma.....	9
Andra sätt att få hjälp.....	11
Att kontakta socialtjänsten i Sollentuna.....	11
Vad händer när man kontaktar socialtjänsten?.....	12
3. Mer information och länkar.....	13
4. Förslag till lektionsupplägg.....	14
För yngre elever.....	14
För elever på mellan- och högstadiet.....	15
Förslag på fördjupning gällande hedersrelaterat våld och förtryck.....	16
Påhittade exempel.....	17
5. Metoder – ett smörgåsbord.....	19
Korta reflektioner i slutet av lektionen.....	19
Förkunskaper.....	20
Debatt.....	20
Skicka en fråga.....	20
Mapplösningar.....	21
Mötas på mitten.....	21
6. Inspiration till bedömning.....	21
Lathund, svar på vanliga frågor från elever.....	21
Vart hamnar man när man blir placerad? Måste man hamna hos en fosterfamilj?.....	21
Vad händer om man inte vill bli placerad?.....	22
Vem är fosterfamilj?.....	22
Hur dåligt måste man ha det ekonomiskt för att få ekonomiskt bistånd?.....	22
Hur mycket får man?.....	22
Vad ska pengarna räcka till?.....	22
Hur ska jag kunna hjälpa min kompis som mår dåligt/har det jobbigt hemma?.....	23
Vad händer om föräldrarna inte vill gå till soc?.....	23
Hur vanligt är det att man har kontakt? Hur många i en klass t.ex?	
Hur många barn vänder sig till soc?.....	23
Kontakt.....	24

Inledning

I den här lärarhandledningen har vi samlat information om socialtjänsten och kopplat kunskaperna till läroplanen. Vi erbjuder också lektionsförslag utifrån olika åldrar. Handledningen vänder sig till elever i grundskolan. Vi på socialtjänsten i Sollentuna har tillsammans med lärare på Gärdesskolan skapat den lärarhandledningen. Sofielundsskolans lärare har också bidragit i arbetet när lärarhandledningen nu har uppdaterats. Unga med egen erfarenhet av kontakt med socialtjänsten har varit delaktiga. Utgångspunkten är då som nu att eleverna ska veta om att det finns hjälp att få från socialtjänsten.

Socialtjänsten är en del av samhällets välfärdssystem och en instans som erbjuder hjälp och stöd till barn och vuxna. I många klasser finns det barn som behöver stöd från samhället för att de har det jobbigt. Det kan vara att eleven till exempel har en förälder som dricker för mycket eller som har en psykisk sjukdom. Det kan också vara att eleven själv mår dåligt och skolkar eller dricker för mycket. En del barn lever i familjer där det förekommer våld och en del finns barn som upplever hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns också elever som kommer att uppleva svåra situationer när de blir vuxna, som gör att de behöver stöd. Det kan till exempel vara att leva i en relation med våld eller att pengarna inte räcker till för att försörja sig själv och sin familj. För oss är det viktigt att minska fördomarna om socialtjänsten och att berätta att det finns hjälp att få.

För många av oss vuxna är det svårt att veta hur vi ska prata med barn om det som är svårt i livet. Förhoppningen är att lärarhandledningen ska ge tillräckligt med svar för att du som lärare ska tycka att du har tillräcklig information för att kunna prata med eleverna om det som är svårt. Det är bra om elevvårdsteamet är involverade innan utbildningen kör igång, så kan de ha beredskap att hjälpa till om elever har frågor som är svåra att svara på. Det går självklart också bra att tillsammans med eleverna höra av sig till oss på socialtjänsten för hjälp att svara på svåra frågor. Vi hjälper gärna till.

Maja Hagström, Katarina Elmehed, Veronica Engström
Projektledare och processledare
Avdelning barn och unga
Socialkontoret Sollentuna kommun

1. Vad säger läroplanen?

I läroplanen för grundskolan som börjar gälla från höstterminen 2022 finns flera punkter som motiverar utbildningsinslag kring socialtjänsten. I de inledande delarna om skolans grundläggande värden står t.ex. att skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.

Förståelse och medmänsklighet

Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser.

God miljö för utveckling och lärande

Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Eleverna ska få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan. Omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling ska präglade verksamheten.

Normer och värden

Skolans mål är att varje elev tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa andra människor, kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.

Kunskaper

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck.

Rektors ansvar

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen

Nedan är exempel från kursplaner i samhällskunskap och historia.

SAMHÄLLSKUNSKAP

Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkulturella relationer och digitalisering. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss i en komplex värld, ta ansvar för vårt handlande och främja hållbar utveckling.

Syfte

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar förtrogenhet med demokrati och mänskliga rättigheter. Den ska bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle samt om demokratiska processer och arbetssätt. På så sätt ska undervisningen ge eleverna förståelse för vad det innebär att vara en aktiv och ansvarstagande medborgare.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur individen och samhället påverkar varandra. Därför ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om sociala, ekonomiska, politiska, rättsliga och mediala förhållanden och strukturer i samhället. Vidare ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att

utveckla förståelse för sina egna och andras levnadsvillkor och hur de kan påverkas av faktorer som kön och socioekonomisk bakgrund.

Centralt innehåll

Undervisningen i de samhällsorienterande ämnena ska behandla följande centrala innehåll:

I årskurs 1–3

Att leva i närområdet

Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, räddningstjänst och skola.

Att leva i världen

Mänskliga rättigheter inklusive alla människors lika värde och barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen)

I årskurs 4–6

Individer och gemenskaper

Sociala skyddsnet för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.

Samhällsresurser och fördelning

Det offentliga ekonomien. Vad skatter är och vad kommuner, regioner och stat använder skattemedel till. Exempel på skilda ekonomiska och sociala villkor för barn, i Sverige och i olika delar av världen

Rättigheter och rättsskipning

Samhällets behov av lagstiftning, några olika lagar och påföljder samt kriminalitet och dess konsekvenser för individen, familjen och samhället.

De mänskliga rättigheterna och deras betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Principen om likabehandling, inklusive skydd mot diskriminering

I årskurs 7–9

Individer och gemenskaper

Människors identiteter, ekonomiska resurser och möjligheter i samhället och hur dessa kan påverkas av bland annat socioekonomisk bakgrund, kön, ålder och etnicitet. Begreppen makt, rättvisa, jämlikhet och jämställdhet. Svenska välfärdsstrukturer och hur de fungerar, till exempel sjukvårdssystemet och arbetslöshetsförsäkringen

Samhällsresurser och fördelning

Hur hushållens, företagens och det offentliga ekonomien hänger samman. Orsaker till förändringar i samhällsekonomin och vilka effekter det kan få.

Orsaker till och konsekvenser av en ojämlig fördelning av inkomster och förmögenheter mellan människor i Sverige och i olika delar av världen.

Beslutsfattande och politiska idéer

Vad begreppen demokrati och diktatur, monarki och republik samt parlamentarism och presidentstyre innebär. Exempel på hur dessa olika stats- och styrelseskick kan fungera. Politiska ideologier och skiljelinjer mellan politiska partier i Sverige.

Sveriges politiska system med Europeiska unionen, riksdag, regering, Sametinget, regioner och kommuner.

Sveriges grundlag.

Var olika beslut fattas och exempel på hur besluten påverkar individer, grupper och samhället i stort. Individens och gruppernas möjligheter att påverka den demokratiska processen.

Förslag på möjliga områden där det passar att ta upp socialtjänsten i undervisningen:

- Ideologier
- Ekonomiska kretsloppet
- Lag och rätt
- Så styrs Sverige
- Demokrati
- Barnkonventionen
- Socialtjänsten, eget avsnitt

Rättigheter och rättsskipning

Rättssystemet i Sverige och principer för rättssäkerhet. Möjliga orsaker till och konsekvenser av olika typer av kriminalitet, till exempel korruption, våldsbrott, sexualbrott och hedersrelaterat våld och förtryck. Kriminalvårdens uppgifter.

HISTORIA

Årskurs 1-3

Att leva i närområdet

Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, räddningstjänst och skola.

Att leva i världen

Mänskliga rättigheter inklusive alla människors lika värde och barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

I årskurs 7-9

Demokratisering och ökad globalisering, cirka 1900 till nutid
Demokratiseringen i Sverige och framväxten av välfärdssamhället.

BARNKONVENTIONEN

Att undervisa om socialtjänsten går också i linje med barnkonventionen som den 1 januari 2020 blev svensk lag. I den framgår bland annat:

Barn ska ha kunskap om rättigheter och vilken hjälp som finns om de inte får sina rättigheter tillgodosedda (artikel 3) och att de ska ha rätt att få information, särskilt sådan som syftar till att främja bl. a. psykisk och fysisk hälsa (artikel 19).

2. Socialtjänsten – en översikt

Följande textmaterial är anpassat för eleverna, så att du som lärare ska kunna klippa ut delar av texten och använda i undervisningen. Tilltalet är direkt och komplicerade ord har i möjligaste mån undvikits.

DET HÄR ÄR SOCIALTJÄNSTEN

Alla barn har rätt att må bra, vara trygga och ha någon som tar hand om dem. Vårdnadshavare ska ta hand om sina barn tills de har fyllt 18 år. En vårdnadshavare är en vuxen som ansvarar för att ta hand om barnet. Oftast är vårdnadshavaren barnets förälder. Ibland kan det bli för jobbigt för vuxna att ta hand om allt på egen hand. Då kan de och deras barn få hjälp av socialtjänsten.

Socialtjänsten i Sollentuna, eller soc som många kallar det, har ansvar för att hjälpa och stötta de som bor i kommunen. Socialtjänstens uppgift är att, tillsammans med barnet och familjen, försöka hjälpa till så att barnet har det bra. Hos socialtjänsten jobbar bland annat socialsekreterare, fältare och behandlare. De flesta sitter i det stora bruna kommunhuset bredvid Sollentuna centrum.

Varje kommun har sin egen socialtjänst. I Sollentuna är socialtjänsten en del av socialnämnden. På socialtjänsten arbetar personer som har utbildning, oftast en socionomexamen, och kunskap om hur de t.ex. kan hjälpa barn som har det svårt. I socialnämnden arbetar politiker som blivit valda i kommunvalet. Deras uppgift är bland annat att med hjälp av socialtjänsten fatta beslut i vissa frågor. Det kan till exempel handla om ifall ett barn eller en ungdom ska placeras i ett familjehem.

Socialtjänsten i Sollentuna består av olika avdelningar. En som vänder sig till vuxna och en som vänder sig till barn och unga. På avdelningen för vuxna arbetar man bland annat med socialpsykiatri, missbruk och ekonomiskt bistånd. Här berättar vi om hur socialtjänstens avdelning för barn och unga arbetar.

Familjer kan få stöd och hjälp av socialtjänsten

Barn och ungdomar kan må dåligt för att en förälder/vårdnadshavare mår dåligt eller gör något mot barnet som inte är okej eller till och med är brottsligt. Det kan vara till exempel om en förälder/vårdnadshavare:

- Bråkar med barnet
- Bråkar med eller är våldsamma mot varandra
- Inte kan ta hand om barnet på ett bra sätt
- Dricker alkohol på ett sätt som blir ett problem för föräldern själv eller de runt omkring
- Tar droger
- Slåss, hotar eller utsätter barnet för övergrepp

Om barnet eller ungdomen själv mår dåligt

Om barnet eller ungdomen själv mår dåligt eller gör saker som inte är bra kan han eller hon behöva hjälp av socialtjänsten. Hos socialtjänsten kan barn och ungdomar till exempel få hjälp om man:

- Tar droger eller dricker för mycket alkohol
- Har gjort något brottsligt
- Ofta blir väldigt arg eller slåss
- Har blivit utsatt för sexuella övergrepp
- Är orolig för hur ens föräldrar mår
- Upplever att någon är elak mot en eller någon i familjen blir slagen
- Är rädd att bli bortgift eller blir kontrollerad (blir utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck)
- Har något annat i livet som gör att man mår dåligt

Några viktiga saker som socialtjänsten vill att barn och ungdomar ska veta

- Alla barn och ungdomar har rätt att må bra
- Alla barn och ungdomar har rätt att få prata med någon som lyssnar
- Alla barn och ungdomar har rätt att bli tagna på allvar
- Det finns hjälp och stöd att få

VILKEN HJÄLP FINNS ATT FÅ?

Socialtjänsten kan hjälpa och stötta barn, ungdomar och deras familjer på olika sätt. En del får hjälp från socialtjänsten, medan andra får hjälp på andra sätt, till exempel från sjukvården eller extra stöd i förskola och skola. Man kan alltid ringa till socialtjänsten om det är något man undrar över. Socialtjänsten kan sen hjälpa personen vidare om det är någon annanstans där denne bäst kan få hjälp. Hjälpen från socialtjänsten är gratis.

Socialtjänsten tar reda på vilken hjälp som behövs

För att ta reda på vilken hjälp just det här barnet och familjen behöver, gör socialtjänsten först en utredning. En utredning startas antingen för att en förälder eller ungdom ber om hjälp eller för att någon har berättat för socialtjänsten att de är oroliga för ett barn. En utredning betyder att en socialsekreterare pratar med barnet, föräldrarna och andra vuxna som känner barnet, till exempel en lärare, tränare eller släktingar. Barnet behöver inte berätta mer än det vill, men ju mer det berättar, desto bättre kan socialtjänsten hjälpa till. Socialtjänsten vill gärna göra utredningen tillsammans med barnet och familjen för att komma överens om socialtjänsten har någon hjälp som passar. Socialtjänsten samarbetar även när det behövs med andra delar av samhället, som förskolan, skolan, polisen, BUP – Barn och ungdomspsykiatri och sjukvården när utredningen görs.

Familjebehandling – vanligaste hjälpen

Om det är jobbigt hemma kan en eller flera i familjen träffa en familjebehandlare. Det kan till exempel vara att föräldrarna bråkar mycket och inte kommer överens eller att föräldrar har svårt att veta hur de ska ta hand om barnen i familjen. Att träffa en familjebehandlare är det vanligaste sättet att få stöd från socialtjänsten. De som jobbar med familjebehandling är utbildade för att hjälpa till att hitta lösningar på familjens problem. En familjebehandlare kan antingen komma hem till familjen eller så får familjen gå på möten på familjebehandlarnas kontor.

Kontaktperson/kontaktfamilj

Kanske behöver barnet eller ungdomen stöd från fler vuxna än sina föräldrar. Då kan socialtjänsten hjälpa till genom att hitta en kontaktperson eller kontaktfamilj. En kontaktperson eller kontaktfamilj träffar barnet på fritiden och en kontaktfamilj fungerar som en extrafamilj. Man kan träffas för att prata eller hitta på saker tillsammans. Att få en kontaktperson eller kontaktfamilj är det näst vanligaste sättet att få stöd från socialtjänsten.

Ungdomsbehandlare

En annan hjälp som en ungdom kan få på socialtjänsten är en ungdomsbehandlare. De jobbar med problem kring ungdomar som exempelvis missbruk och kriminalitet, när en ungdom får svårigheter i livet på grund av psykisk ohälsa eller problem i skolan. De kan också ge stöd till föräldrar och de andra vuxna som finns kring ungdomen.

När en ungdom har dömts för att ha begått ett brott och blir dömd till ungdomstjänst ansvarar ungdomsbehandlarna för att ha samtal med ungdomen om brottet och hur ungdomen kan göra för att inte begå något brottsligt igen.

Ekonomiskt bistånd

Ibland kan familjer ha svårt att få pengarna att räcka. Om pengarna inte räcker till det allra viktigaste, som mat, kläder och boende, kan en vuxen i familjen prata med socialtjänsten och om det behövs få hjälp med pengar. Ekonomiskt bistånd är det socialtjänstens avdelning för vuxna som ansvarar för.

Stödgrupper

Stödgrupper finns för barn och unga som har varit med om någonting jobbigt, exempelvis missbruk eller att någon slåss hemma. I stödgrupperna kan barnet få prata om det med andra barn som är i samma situation. Grupperna leds av en vuxen.

OM BARN OCH UNGA INTE KAN BO KVAR HEMMA

Socialtjänsten försöker alltid jobba för att barn och unga ska kunna bo kvar hemma. Men ibland går inte det. Det kan finnas olika anledningar, till exempel att en förälder mår för dåligt för att kunna ta hand om barnet och/eller att barnet skadar sig själv och behöver mer hjälp än föräldrarna kan ge. Innan frågan om ett nytt boende kan bli aktuell prövas nästan alltid flera andra sätt att hjälpa den unge och dennes familj.

Det är socialtjänstens ansvar att bestämma om ett barn eller ungdom ska få bo hos en släkting, i ett familjehem, eller på något annat ställe. Det är ovanligt att socialtjänsten tar hand om barn utan att föräldrarna eller barnen vill det. Socialtjänstens ansvar är att barnet ska få det så bra som möjligt. Därför är det viktigt för socialtjänsten att få veta vad barnet vill och önskar. Nedan beskrivs olika boendeformer för barn och unga.

Jourhem

Ett jourhem är en vanlig familj som tar emot barn under en kortare tid, tills barnet kan flytta tillbaka till sin egen familj, eller flytta till ett familjehem. En jourhemsfamilj tar emot barn som snabbt måste få bo någon annanstans tills socialtjänsten och familjen kommit fram till en mer långsiktig lösning.

Familjehem

Barn och ungdomar som inte kan bo hemma under en längre tid kan få komma till ett familjehem. Att bo i ett familjehem innebär att bo som familjemedlem i en familj. Tiden ett barn bor i familjehem är olika lång. Vissa bor där tills de blir vuxna medan det för andra kan handla om några år. Gemensamt för alla barn som bor i familjehem är att socialtjänsten kommit fram till att de inte kan bo hemma med sina föräldrar. Oftast är det något socialtjänsten kommer fram till tillsammans med barnet och vårdnadshavarna.

Stödboende

Ett stödboende är ett eget boende med extra stöd för ungdomar som är mellan 16 och 20 år. Ett stödboende ska förbereda ungdomen på ett självständigt vuxenliv och är till för de ungdomar som inte behöver bo i familjehem men som inte kan bo hemma.

HVB

HVB står för ”hem för vård och boende”. Ett HVB är en form av hem för ungdomar som inte kan bo hemma, men där familjehem inte är ett alternativ. HVB ska likna ett vanligt hem så mycket som möjligt. Det finns personal tillgänglig dygnet runt på alla HVB som tar hand om ungdomen och ger det stöd och den hjälp som ungdomen behöver.

En del HVB är särskilt anpassade för ungdomar som gör brottsliga saker, tar droger eller skadar sig själva. Meningen är att man på ett HVB ska kunna få professionell hjälp att förbättra sin situation. Oftast kommer socialtjänsten, ungdomen och vårdnadshavarna tillsammans fram till att ungdomen ska flytta till ett HVB.

Skyddat boende

Om en förälder är hotfull eller våldsam hemma mot den andra föräldern och/eller barnet, kan barnet behöva lämna hemmet och bo på en ”hemlig” adress, ett skyddat boende. Ofta är det så att barnet kan bo där tillsammans med den förälder som inte är våldsam. Ibland kan barn behöva bo utan sina föräldrar på ett skyddat boende. Det kan till exempel handla om när barnet eller ungdomen är rädd för att bli bortgift eller utsatt för hedersrelaterat våld. Socialtjänsten har ansvar för att ordna ett skyddat boende till den som behöver det. Skyddat boende kan behövas under kortare och längre perioder.

ANDRA SÄTT ATT FÅ HJÄLP

Om familjen vill ha hjälp men inte vill eller behöver att socialtjänsten först gör en utredning, finns det andra sätt att få det. Här finns information om vart barn, ungdomar och föräldrar som bor i Sollentuna kan vända sig.

Fältteamet

Som ung kan man kontakta fältteamet om man vill prata med en vuxen och inte vet vart man ska vända sig. Det kan till exempel gälla funderingar eller känslor av oro för relationer, skolan, alkohol, sex eller familjesituationen. Man kan även kontakta fältteamet om man som ungdom är orolig för en kompis. Om ungdomen behöver mer hjälp än fältteamet kan ge kommer de hjälpa ungdomen att få kontakt med den som kan ge bäst stöd.

Fältteamet arbetar för att stötta ungdomar som är 12–18 år och deras föräldrar. De jobbar för att minska våld, missbruk och andra problem. Fältteamet består av socialsekreterare med fältinriktning, som arbetar både dag- och kvällstid. En del av deras arbetstid finns de till exempel på fritidsgårdar, i utemiljöer och i skolor. Att få stöd från en fältare kostar inget.

Ungdomsmottagningen

Ungdomsmottagningen i Sollentuna finns till för de som är under 23 år. Hit kan unga gå om de till exempel har frågor om kroppen eller om sex och preventivmedel. De kan också gå till ungdomsmottagningen om de mår dåligt och behöver någon att prata med. Det kan till exempel handla om stress, nedstämdhet, sexualitet, relationer, identitet eller något helt annat. Ungdomsmottagningen erbjuder också samtal för par som vill prata om sin relation. Här arbetar barnmorskor, kuratorer, och läkare. Det är gratis att besöka ungdomsmottagningen och de som jobbar här har tystnadsplikt och hbtqi-kompetens.

MiniMaria

MiniMaria är en öppen mottagning för ungdomar mellan 13–19 år. Hit kan ungdomar vända sig om de har problem med alkohol och/eller droger. Hos MiniMaria får ungdomen träffa behandlare, socionomer, sjuksköterska eller läkare. Här kan ungdomen få information, rådgivning och motivationssamtal. Bedömning och behandling sker i samarbete med föräldrarna som också kan få information och rådgivning från de som jobbar på MiniMaria.

Stödcentrum

Stödcentrum Nordväst är till för barn och unga mellan 10 och 21 år som har blivit utsatta för brott eller blivit vittne till ett brott. Kontakt med stödcentrum är frivillig och gratis. Den unge kan vara anonym om den vill. Ungdomen behöver inte ha gjort en polisanmälan för att kontakta stödcentrum. Om man har gjort det, eller vill göra en anmälan kan de ge stöd under tiden. Stödcentrum kan också hjälpa till med medling mellan den som misstänks för brott och den som blivit utsatt. Det går också bra att kontakta stödcentrum som anhörig till någon som blivit utsatt för brott.

ATT KONTAKTA SOCIALTJÄNSTEN I SOLLENTUNA

Om det är första gången man kontaktar socialtjänsten

Man kontaktar socialtjänsten genom att ringa eller skriva till mottagningsgruppen för barn och unga.

Vill man ringa gör man det genom kommunens kontaktcenter på telefonnummer **08-579 210 00** och ber om att få prata med mottagningsgruppen för barn och unga. På hemsidan sollentuna.se/socforunga kan barn och unga läsa mer om hur de kan kontakta socialtjänsten.

Om det är en akut situation

Om situationen är akut ringer man dagtid på samma telefonnummer som ovan, **08-579 210 00**, och ber om att få prata med mottagningsgruppen för barn och ungdom.

På kvällar och helger ringer man på telefonnummer **010-444 05 00**. Då kommer man till socialjouren. De är också en del av socialtjänsten i Sollentuna men jobbar på kvällar, nätter och helger.

Om socialjouren skulle ha stängt kan man ringa polisen på telefonnummer **112**.

Om det känns jobbigt att ringa själv

Om barnet eller ungdomen inte vill kontakta socialtjänsten själv kan denne alltid prata med en vuxen person som denne litar på och ringa tillsammans. Det kan vara till exempel en släkting, tränare, lärare eller skolkurator. Den unge kan också be den vuxna personen att ringa till socialtjänsten och berätta om det som är svårt.

Om man redan har kontakt med socialtjänsten

Om den unge och familjen redan har kontakt med socialtjänsten betyder det att det finns en socialsekreterare som är ansvarig för dem. Då är det lättast att kontakta sin socialsekreterare direkt via telefon eller sms. Om man är osäker på vem som är ens socialsekreterare kan man kontakta kommunens kontaktcenter på telefon **08-579 210 00**.

VAD HÄNDER NÄR MAN KONTAKTAR SOCIALTJÄNSTEN?

Socialsekreteraren kommer att ställa frågor för att ta reda på om socialtjänsten kan hjälpa till eller om det finns något annat ställe som kan ge bättre hjälp. Ibland är det till exempel skolkuratorn, ungdomsmottagningen eller BUP – barn och ungdomspsykiatri – som bäst kan hjälpa till när unga mår dåligt.

Kan man vara anonym?

Som ung kan man prata med socialsekreteraren på socialtjänsten utan att berätta vad man heter eller var man bor. Det kallas att vara anonym. Då kan man som ung ställa frågor och ta reda på mer innan man bestämmer sig för om man vill berätta vem man är. Många som jobbar med barn och unga, till exempel lärare eller fritidsledare, måste däremot kontakta socialtjänsten om de tror att det finns en risk att en ung person far illa eller inte har det bra hemma. Dessa personer får inte vara anonyma.

Om den unge eller vårdnadshavarna själva tar kontakt med socialtjänsten

Om barnet, ungdomen eller en vårdnadshavare ber socialtjänsten om hjälp kallas det för att göra en **ansökan**. Då måste socialtjänsten inleda en utredning och ta reda på vilken hjälp familjen behöver. Det går också att kontakta socialtjänsten om man är orolig för att någon annan inte mår bra eller har det svårt. Det kallas för att göra en orosanmälan. Det vanligaste är att någon gör en orosanmälan.

- Att söka hjälp är frivilligt. Om den unge tycker att dennes frågor har besvarats, kanske det känns onödigt att få tid för ett besök. Då kan den unge och socialsekreteraren komma överens om att de inte behöver ha mer kontakt.

- Om de kommer överens om att det vore bra att träffas får den unge berätta sitt namn, ålder och telefonnummer. Socialsekreterare vill gärna ha ett telefonnummer till föräldrarna. Om man är under 18 år måste ens vårdnadshavare få veta att barnet är aktuellt på socialtjänsten. Om problemet inte är akut kan den unge få vänta någon vecka på första besöket. Ibland görs det upp om en tid direkt, ibland blir den unge uppringd senare eller får brev hem med en bokad tid.
- Om socialsekreteraren blir väldigt orolig för den unge, kan socialsekreteraren behöva behålla kontakten för att hjälpa honom eller henne. Socialsekreteraren behöver också ta kontakt med den unges vårdnadshavare och prata mer om oron och hur socialtjänsten kan hjälpa till för att det ska bli bättre. Innan socialsekreteraren pratar med föräldrarna ser socialsekreteraren till att den unge känner sig trygg.

Om någon annan är orolig för ett barn eller en ungdom och tar kontakt med socialtjänsten

Om någon annan är orolig för ett barn eller en ungdom och pratar med socialtjänsten kallas det för en orosanmälan. Efter ett sådant samtal måste socialtjänsten först ta reda på om den unge behöver akut hjälp och skyddas på en gång. Det kallas att göra en skyddsbedömning. Den måste göras samma dag som anmälan kommit in.

Om det inte är akut

Om socialtjänsten kommer fram till att det inte är så bråttom bokas tid för det första mötet genom att socialsekreteraren ringer eller skickar brev till den unges föräldrar. Sedan görs en förhandsbedömning för att bestämma om en utredning ska startas. I förhandsbedömningen vill socialsekreteraren gärna prata med den unge, dennes vårdnadshavare och den som gjorde anmälan för att ta reda på mer om hur den unge har det och mår.

Efter en förhandsbedömning bestämmer socialtjänsten vad som händer nu

När förhandsbedömningen är klar berättar socialsekreteraren för den unge och vårdnadshavarna om en utredning ska starta eller inte. Om socialtjänsten startar en utredning görs det för att få mer information om vilket stöd den unge och familjen behöver. Målet är att socialsekreteraren tillsammans med familjen ska komma fram till vilken hjälp som behövs för att det ska bli bättre. Utredningen får som regel inte ta längre tid än fyra månader.

Socialtjänsten vill gärna att den unge och dennes familj är med under utredningen för att kunna fatta ett beslut som alla tycker känns bra. Den unge har rätt att prata själv med socialsekreteraren under tiden som utredningen görs.

Om socialsekreteraren bedömer att en utredning inte är nödvändig avslutas kontakten. Socialsekreteraren kan då, om familjen vill, hänvisa till annat stöd.

3. Mer information och länkar

Förutom Sollentuna kommuns egen webbplats finns det flera olika hemsidor med bra fakta som främst riktar sig till barn och unga, men som även kan vara nyttiga för vuxna.

Sollentunas webbplatser om socialtjänsten för barn och unga

<https://www.sollentuna.se/socforunga>

Kommunens hemsida med information om socialtjänsten riktad till dig som är barn eller ung. Den vänder sig till barn och unga som bor i kommunen.

www.sollentuna.se/ungochplacerad

Kommunens hemsida med information om att vara placerad, det vill säga när barn och unga inte kan bo hemma med sina föräldrar.

Koll på Soc

<https://kollpasoc.se>

Koll på Soc är en hemsida som drivs av Socialstyrelsen. Den är därmed en säker och pålitlig källa till information om socialtjänsten. På hemsidan finns det generell information om socialtjänsten som riktar sig till barn och unga på ett enkelt sätt med tydliga förklaringar av svåra ord.

BRIS – Barnens Rätt i Samhället

<https://www.bris.se>

BRIS har både ett telefonnummer dit man kan ringa anonymt samt en hemsida där man kan maila eller chatta med kuratorer, skriva anonymt i forumet och läsa på om rättigheter.

UMO – Ungdomsmottagningen på nätet

<http://www.umo.se>

UMO är en webbplats som alla regioner i Sverige står bakom. Den drivs av Region Stockholm och samarbetar med bland annat ungdomsmottagningar, BRIS, myndigheter, RSFU, RFSL och tjejjourer. På UMOs hemsida finns information för ungdomar som mår dåligt och har funderingar. Det finns berättelser från unga och kontaktuppgifter till olika funktioner i samhället.

Origo - resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld för Stockholms län

<https://etjanst.stockholm.se/Origo>

Origo är ett resurscentrum som ger stöd och råd till unga mellan 13-26 år som bor i Stockholmsområdet och som känner sig pressade av sin familj och släkt. De som arbetar på Origo har lång erfarenhet av att möta unga som har problem kopplade till heder och skam. Origo stöttar även vuxna som arbetar med ungdomar. Origo kan kontaktas både av ungdomar som behöver råd och stöd och av för vuxna som jobbar med ungdomar.

SAGA Sollentuna – Samverkan och Gemensamt Ansvar i Sollentuna

<https://www.sollentuna.se/saga>

Saga Sollentuna är en webbplats framtagen av kommunen i samverkan med region Stockholm. Den vänder sig till professionella och föräldrar i Sollentuna som vill veta vart man vänder sig när ett barn eller en ungdom mår dåligt. På hemsidan kan man hitta olika typer av stöd som finns i kommunen. Sidan behöver inte visas på lektionstid, men kan vara bra för er lärare att känna till. Där finns också information som du som lärare kan behöva när du är orolig för ett barn och överväger att göra en anmälan till socialtjänsten.

IVO – inspektionen för vård om omsorg

<https://www.ivo.se>

IVO har en sida anpassad för barn och unga som beskriver barn och ungas rättigheter när de har kontakt med socialtjänst, sjukvård eller bor på elevhem. Det finns särskilt anpassade sidor för barn i familjehem, i HVB eller andra boendeformer utanför familjen. IVO har även en chatt för unga som är öppen 16-18 på vardagar.

4. Förslag till lektionsupplägg

FÖR YNGRE ELEVER

Förslag 1

Filmen ”Alex besöker Soc” beskriver på ett enkelt sätt något som kan vara väldigt svårt – att gå till socialtjänsten med sin förälder för att det inte är bra hemma.

<https://vimeo.com/147518218>

Inledning. Varför finns socialtjänsten? Socialtjänsten finns för att barn, unga och vuxna ska må bra.

- Visa filmen om Alex och fråga barnen vad de tycker om filmen.
- Frågor att diskutera i klassen eller i mindre grupper:
 - Vad tror ni att Alex tyckte om att läraren frågade hur det var med honom och såg till att Alex och hans pappa fick träffa en socialsekreterare?
 - Verkade det som en bra idé att gå till socialtjänsten?
 - Var ligger socialtjänsten i Sollentuna?
 - Finns det andra vuxna som kan hjälpa till om ett barn mår dåligt?
 - Vad kan man göra om ens kompis mår dåligt?

Syftet är att försöka arbeta bort stigmatiseringen kring socialtjänsten och underlätta för de som kan behöva socialtjänsten att ta kontakt.

Förslag 2

Prata om barnkonventionen, vad den är och varför den finns. På Barnombudsmannens sida Mina rättigheter: <https://minarattigheter.se/> finns material både för dig som är lärare och för barn och unga. Mer information om barnkonventionen hittar du även på Unicefs hemsida: <https://unicef.se/barnkonventionen>

Frågor att diskutera i klassen eller i mindre grupper:

- Vilka av rättigheterna som finns i barnkonventionen tycker du är viktigast?
- Vad kan man göra när ett barn inte får sina rättigheter uppfyllda?

Ni kan även titta på någon eller några av filmerna ”Min rätt” som finns på UR:s hemsida. Min rätt är filmer för barn 8-9 år om när barns rättigheter kränks. De har olika teman, som barn i vårdnadskonflikt och våld i familjen.

Frågor att diskutera i klassen eller i mindre grupper:

- Vilken av rättigheterna är det som filmen handlar om?
- Vad kan man göra när ett barn är med om samma sak som...

Arbeta vidare som i förslag 1.

Besök av socialtjänsten och/eller ung person med egen erfarenhet av att ha fått hjälp ifrån socialtjänsten

I Sollentuna kommun finns även eventuellt möjligheten att en ung person med egen erfarenhet av kontakt med socialtjänsten och/eller en socialsekreterare kan komma och besöka klassen och svara på elevernas frågor som ett komplement till undervisningen. Kontakta ansvarig på socialkontoret vid intresse.

FÖR ELEVER PÅ MELLAN- OCH HÖGSTADIET

Förslag 1

Inledning. Varför finns socialtjänsten? Socialtjänsten finns för att barn, unga och vuxna ska må bra. Visa gärna någon av filmerna från Socialstyrelsens sida Koll på soc: <https://kollpasoc.se/vanliga-fragor-om-soc> och från socialtjänsten i Sollentuna kommun. Filmerna ifrån Sollentuna hittar du via sollentuna.se/lararhandledning ”mer material och filmer att ta del av” eller direkt via länken https://www.sollentuna.se/omsorg--stod/soc_for_unga/det-har-ar-socialtjansten/filmer

- Dela upp klassen i mindre grupper och ge varje grupp i uppgift att se några av de tecknade filmerna från hemsidan kollpasoc.se (kollpasoc.se/filmer/) och/eller filmerna ifrån Sollentuna kommun.
- Be eleverna att diskutera filmerna i grupp och ge dem i uppgift att sammanfatta filmerna i form av en digital broschyr eller på något annat sätt. Tanken är att eleverna summerar den viktigaste informationen från varje avsnitt i korta förklaringar. Broschyren/sammanfattningen kan redovisas vid ett senare lektionstillfälle. Genom att de själva får arbeta med materialet kan de anpassa informationen efter vad de tycker är viktigast.

Förslag 2

Inledning. Varför finns socialtjänsten? Socialtjänsten finns för att barn, unga och vuxna ska må bra. Visa gärna någon av filmerna från Socialstyrelsens sida Koll på soc: <https://kollpasoc.se/vanliga-fragor-om-soc> och från socialtjänsten i Sollentuna kommun. Filmerna ifrån Sollentuna hittar du via sollentuna.se/lorarhandledning ”mer material och filmer att ta del av” eller direkt via länken https://www.sollentuna.se/omsorg--stod/soc_for_unga/det-har-ar-socialtjansten/filmer

- Dela upp klassen i mindre grupper och ge varje grupp ett av de påhittade exemplen i nästa avsnitt. Be dem hitta olika typer av stöd och hjälp för ungdomarna. Använd hemsidorna i tidigare kapitel under rubrik 4 ovan för att hitta information – främst från kommunens egen hemsida eller Socialstyrelsens sida Koll på soc. Den information eleverna hittat kan sen redovisas på en senare lektion.
- Frågan om vad man som kompis kan göra för någon som mår dåligt bör också lyftas i klassrummet. Diskutera kring hur mycket jag som kompis kan göra och inte göra och när en vuxen behöver bli involverad.

Syftet är att försöka arbeta bort stigmatiseringen kring socialtjänsten och underlätta för de som kan behöva socialtjänstens hjälp att ta kontakt.

FÖRSLAG PÅ FÖRDJUPNING GÄLLANDE HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK

- Dela upp klassen i mindre grupper och läs det påhittade exemplet om Sara i avsnittet nedan. Be eleverna hitta vilken typ av stöd och hjälp som finns för Sara. Använd hemsidorna i tidigare kapitel under rubrik 4 ovan för att hitta information. Den information eleverna hittat kan sen redovisas på en senare lektion.
- Frågan om vad man som kompis kan göra för någon i Saras situation kan också lyftas i klassrummet. Diskutera kring hur mycket jag som kompis kan göra och inte göra och när en vuxen behöver bli involverad.
- Titta på filmen ”DET ÄR MITT LIV - om våld mot barn som inte får bestämma över sitt eget liv” som Allmänna barnhuset tagit fram tillsammans med Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen Östergötland (hedersfortryck.se). Filmen tar upp de rättigheter som man har som ung i Sverige och vart man kan vända sig om dessa rättigheter kränks.
- Prata om de olika frågorna som finns på sida 10 i Allmänna barnhusets lärarhandledning ”Det här är mitt liv...” som tagits fram som stöd för lärare i samtalet med eleverna efter filmen.

Filmen hittas på Allmänna barnhusets Youtubekanal och finns på olika språk. Mer information om den och en lärarhandledning att använda för att prata med elever om filmen finns på Allmänna barnhusets hemsida: <https://www.allmannabarnhuset.se>

PÅHITTADE EXEMPEL

Kim har en förälder som mår psykiskt dåligt

Föräldern stänger in sig och lagar ingen mat. Det finns ingen som tar hand om någonting hemma längre – den andra föräldern bor långt borta och de har ingen kontakt. Kim vill inte berätta om detta för någon, för då kanske Kim inte får bo kvar hemma. Då skulle ju ingen ta hand om föräldern, vilket skulle göra Kim orolig. Kim vill inte att någon ska veta om att det fungerar dåligt hemma och tar därför väldigt stort ansvar för sig själv. Kim har nästan slutat umgås med kompisar och tar aldrig hem någon.

Om du som kompis märker att Kim mår dåligt, vad kan du göra? Vem i samhället tror du kan hjälpa Kim bäst?

Förslag till lösning:

Som kompis kan du alltid försöka prata med den som mår dåligt och vara en bra kompis. Du kan också säga till Kim att du tycker att hen verkar ledsen och föreslå att ni går och pratar med en vuxen på skolan. Om Kim inte vill eller vågar, kan du själv prata med en vuxen som du litar på och berätta att du är orolig för kompisens.

För barn i den situation som Kim är i, är socialtjänsten de som bäst kan hjälpa till. De kan prata med Kim och föräldern och ta reda på vilket stöd föräldern behöver för att kunna ta hand om Kim. Alla barn har rätt att bli väl omhändertagna. Som barn ska man inte behöva ta hand om den som är vuxen.

Emma har en förälder som slår den andra föräldern

Emma har börjat tycka att det är jobbigt att vara hemma och hon vill helst bli osynlig. Hon är orolig över att polisen ska komma när de slåss, men vill samtidigt att något ska hända som gör att det blir bättre hemma. Emma drar sig undan i skolan och undviker att prata med sina kompisar, eftersom hon inte vill att någon ska få reda på att det jobbigt hemma. Att vara orolig över hur det kommer bli på kvällarna är något Emma tänker mycket på under dagarna och hon halkar därför efter i skolarbetet.

Vem skulle Emma kunna vända sig till för att få bort klumpen i magen? Hur skulle socialtjänsten kunna hjälpa Emmas familj? Vad skulle du som klasskompis vilja göra?

Förslag till lösning:

Emma kan vända sig till skolkurator, skolsköterska eller en annan vuxen som hon har förtroende för. Om de vuxna på skolan får veta hur Emma har det hemma har de skyldighet att kontakta socialtjänsten och göra en anmälan. Att bli slagen själv eller se vuxna hemma slåss är förbjudet enligt lag. Inget barn ska behöva bli slagen eller se när vuxna hemma slåss.

Emma kan också själv ta kontakt med socialtjänsten och berätta om sin oro eller ta kontakt med polisen.

När socialtjänsten får veta hur Emma har det måste de prata med hennes föräldrar, men först måste de se till att Emma är trygg och vet vad socialtjänsten planerar. Socialtjänsten kan hjälpa till på olika sätt beroende på vilken inställning hennes föräldrar har. Socialtjänsten måste alltid se till att Emma skyddas från alla former av våld.

Som klasskompis kan du alltid försöka prata med den som verkar ha det jobbigt och vara en bra kompis. Du kan också säga till Emma att du tycker att hon verkar pressad och föreslå att ni går och pratar med en vuxen på skolan. Om Emma inte vill eller vågar, kan du själv prata med en vuxen som du litar på och berätta att du är orolig för kompisens.

Charlies föräldrar har dåligt med pengar

För Charlie är det jobbigt att inte ha en mobiltelefon och att aldrig kunna fika. Föräldrarna har börjat prata om att de måste flytta för att de inte har råd att bo kvar, men då skulle ju alla kompisar försvinna och dessutom bor ju släkten nära där de bor nu. Charlie vill inte flytta och tycker det är riktigt jobbigt nu när föräldrarna har börjat bråka mer och mer om att det aldrig finns pengar.

Vart kan Charlie vända sig för att få hjälp? Vad skulle du som kompis kunna göra om du märker att Charlie har det jobbigt? Vilken/vilka typer av hjälp kan familjen söka från socialtjänsten?

Förslag till lösning:

Charlie kan vända sig till skolkurator, skolsköterska eller annan vuxen som hen har förtroende för. Om de vuxna på skolan får veta hur Charlie har det kan de prata med Charlies föräldrar om att söka hjälp hos socialtjänsten. Charlie kan också själv ta kontakt med socialtjänsten och berätta om hur det är.

Socialtjänsten kan ge stöd till familjer för att de ska komma bättre överens och bråka mindre. De kan också ge ekonomiskt stöd till familjer som behöver det.

Som kompis kan du alltid försöka prata med den som har det jobbigt och vara en bra kompis. Du kan också föreslå att ni går tillsammans och pratar med en vuxen på skolan. Om Charlie inte vill, kan du själv prata med en vuxen som du litar på och berätta att du är orolig för kompisen.

Lo bor i familjehem men det fungerar inte så bra

Lo bråkar ofta med sina familjehemsföräldrar och trivs inte alls lika bra som förut. Lo kan inte flytta hem till sina biologiska föräldrar, men är rädd för vad som kan hända om någon får veta att det inte fungerar i familjehemmet. Att behöva flytta igen är det sista Lo vill. Därför kan ingen få veta om hur jobbigt hon har det och om alla hemska saker hon och familjehemsföräldrarna säger till varandra.

Vem kan Lo prata med och vem har ansvar för att se till att Lo får det bättre? Vad skulle du som kompis kunna göra för att hjälpa Lo?

Förslag till lösning:

Lo kan prata med en skolkurator, skolsköterska eller en annan vuxen som hen har förtroende för. Om de vuxna på skolan får veta hur Lo har det i familjehemmet har de skyldighet att ta kontakt med socialtjänsten och göra en anmälan. Lo kan också själv ta kontakt direkt med sin socialsekreterare och berätta om sin situation.

Det är Los socialsekreterare som har ansvar för att se till att Lo får det bättre i familjehemmet. Socialsekreteraren kan till exempel försöka hjälpa Lo och familjehemsföräldrarna att komma bättre överens och bråka mindre.

Som kompis kan du alltid försöka prata med den som har det jobbigt och vara en bra kompis. Du kan också föreslå att ni går och pratar med en vuxen på skolan. Om Lo inte vill eller vågar, kan du själv prata med en vuxen som du litar på och berätta att du är orolig för kompisen.

Sara har en pojkvän fast hon inte får för sina föräldrar

De vill inte att hon ska ha någon pojkvän alls och om hon har en, ska han helst vara från samma land som föräldrarna. Annars skäms föräldrarna inför släkten. Sara avskyr att behöva ljuga för sina föräldrar men är kär och kan inte låta bli att träffa sin pojkvän. Sara är rädd att föräldrarna ska få reda på att hon har en pojkvän och förbjuda henne från att träffa honom. Vad kan Sara göra och vem kan hon prata med om sin situation?

Skulle det göra någon skillnad om föräldrarna också börjat prata om att de vill att Sara ska gifta sig med en pojke i deras hemland? Skulle svaret på frågan om vad Sara kan göra bli annorlunda? Vad skulle du som klasskompis till Sara vilja göra i det läget?

Förslag till lösning:

Sara kan prata med en skolkurator, skolsköterska eller en annan vuxen som hen har förtroende för. Om de vuxna på skolan får veta om Saras situation och är oroliga för henne har de en skyldighet att ta kontakt med socialtjänsten och göra en anmälan. Sara kan också själv ta kontakt med socialtjänsten, berätta om sin situation och få råd i hur hon kan göra. Både Sara, du som kompis och andra vuxna som Sara pratar med kan också kontakta

Origo, som är en verksamhet för unga som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. De kan ge råd och stöd när man som Sara befinner sig i en situation där man inte får välja själv vem man vill kär i. Att behöva gifta sig med någon som man inte vill gifta sig med är olagligt. Det är också olagligt att gifta sig om man är under 18 år. Om Saras föräldrar vill att hon ska gifta sig med någon som de har valt ut och kanske till och med innan hon blivit myndig kan Sara, eller någon vuxen, även kontakta polisen.

Som kompis kan du alltid försöka prata med den som har det jobbigt och vara en bra kompis. Du kan också föreslå att ni går och pratar med en vuxen på skolan eller att ni ringer till Origo eller socialtjänsten. Om Sara inte vill eller vågar, kan du själv prata med en vuxen som du litar på om du är orolig.

Tips! På Rädda barnens sida ”kärleken är fri” och på hedersförtryck.se hittar du mer information om hedersrelaterat våld och förtryck, bland annat informationsfilmer, fler fallbeskrivningar och övningar att göra tillsammans i klassen. Här kommer några tips på sidor att läsa mer på:

Rädda barnens hemsida: <https://www.raddabarnen.se>

Hedersförtryck.se: <https://www.hedersfortryck.se>

Allmänna barnhusets hemsida: <https://www.allmannabarnhuset.se>

Origos hemsida: <https://etjanst.stockholm.se/Origo>

Fler tips!

UR har även gjort ett avsnitt i serien ”Orka” som berör frågor om när barn mår dåligt. Avsnitt fem handlar om Linnea som inte vill gå hem för att hennes pappa är våldsam. Avsnittet innehåller ett besök på socialtjänsten och Bris. Här kan du se filmen och ladda ner en lärarhandledning:

<http://urskola.se/Produkter/158455-Orka-Linnea-vill-inte-ga-hem>

Andra lärarhandledningar som berör barn som mår dåligt och jobbiga situationer hemma

http://www.masenfilm.se/media/pdf/filmhandledning_4kantig_himmel.pdf

http://www.ur.se/mb/pdf/handledningar/Osynliga_sar.pdf

http://www.ur.se/mb/pdf/handledningar/101932_Orka.pdf

Besök av socialtjänsten och/eller ung person med egen erfarenhet av att ha fått hjälp ifrån socialtjänsten

I Sollentuna kommun finns även eventuellt möjligheten att en ung person med egen erfarenhet av kontakt med socialtjänsten och/eller en socialsekreterare kan komma och besöka klassen och svara på elevernas frågor, som ett komplement till undervisningen. Kontakta ansvarig på socialkontoret vid intresse.

5. Metoder – ett smörgåsbord

Här följer exempel på metoder som kan användas under lektionerna. Vissa är mer relevanta för äldre åldersgrupper, medan andra passar bättre för yngre elever.

KORTA REFLEKTIONER I SLUTET AV LEKTIONEN

Låt eleverna anonymt skriva korta reflektioner i slutet av lektionen. Börja nästa lektion med att lyfta upp några av reflektionerna. Låt eleverna fundera en stund och se om det kommer upp nya frågeställningar. Övningen

visar på vad det kan ge att lyssna på andras tankar. Det ger även läraren kunskap om hur arbetet landar i elevgruppen.

FÖRKUNSKAPER

Be eleverna att associera kring nya begrepp/fenomen med anknytning till socialtjänsten under en kvart. Efteråt kan ni ha en diskussion om var förkunskaperna kommer ifrån. Här finns tillfälle att diskutera förutfattade meningar och lyfta olika föreställningar som finns om socialtjänsten.

DEBATT

Två lag debatterar och resten sitter bakom varsitt lag och har i uppgift att stötta sitt debattlag genom att skicka fram lappar med frågor och argument som de tävlande kan använda. Är ämnet spännande så glömmer flera att de faktiskt berättar vad de tycker och tänker.

SKICKA EN FRÅGA

Denna metod kan användas som ett sätt att få grupper att diskutera för att få en överblick på ett område, eller diskutera möjliga lösningar på problem. Exempelvis sätter en grupp fokus på orsaker, en annan på händelser och en tredje på lösningar.

1. Varje medlem i en grupp funderar ut ett problem/fråga och skriver ner det på ett kort.
2. I turordning ska varje medlem i gruppen sedan ställa sin fråga till de andra medlemmarna.
3. Om frågan kan besvaras och alla medlemmar i gruppen är överens om svaret skriver man ner svaret på baksidan av kortet. Om man inte är överens eller om svaret är omfattande ändrar man frågan så det endast blir ett svar kvar som alla kan komma överens om.
4. Gruppen sätter ett F på sidan av kortet där frågan finns, och ett S på den sidan av kortet där svaret finns.

När gruppen skrivit färdigt fram och baksidorna på sina kort skickar varje grupp sina frågekort till en annan grupp.

När man fått frågekort från en annan grupp:

1. Varje gruppmedlem tar varsitt kort och läser en fråga i taget högt för gruppen. OBS! Gruppen ska inte ännu läsa svaret på baksidan av kortet.
2. Efter att ha läst den första frågan, diskuterar gruppen ett möjligt svar.
3. Om gruppen är överens om svaret, vänder de på kortet för att se om det överensstämmer med den första gruppens svar.
4. Om det råder konsensus går man vidare till nästa fråga.
5. Om de inte överensstämmer med den första gruppens svar, kan den andragruppen skriva sina svar på baksidan av kortet som ett alternativt svar.

Frågekorten kan skickas till en tredje, fjärde eller femte grupp, om så önskas. Högarna av kort skickas sedan tillbaka till ursprungsgruppen. Ursprungsgruppen kan sedan diskutera och se om de fått fler perspektiv, mer heltäckande eller kompletteringar från en annan grupp.

MAPPLÖSNINGAR

Gruppen eller läraren bestämmer ett problem eller en fråga de vill diskutera från lärarhandledningen ovan. Det är bäst om varje grupp tar olika problem inom samma område. Detta bygger på att läraren har förberett ett antal tomma mappar.

Samma process används som ovan, där den första gruppen brainstormar olika lösningar på ett problem. Problemet skrivs på ett papper som fästs på utsidan av mappen. Lösningarna läggs inne i mappen.

Mappen skickas sedan till nästa grupp. Varje grupp brainstormar i ett antal minuter på de problem som de får utan att läsa den föregående gruppens arbete och sedan placerar man sina lösningar i mapparna.

Denna process kan fortsätta i en eller flera grupper. Den sista gruppen granskar alla lösningarna från de tidigare grupperna och utvecklar en prioriterad lista med möjliga lösningar. Denna lista presenteras sedan för gruppen.

MÖTAS PÅ MITTEN

1. Läraren delar ut ett A3 till varje grupp
2. En fråga av öppen karaktär ställs, exempelvis vad som kan vara bra medsocialtjänsten.
3. Eleverna får först själva fundera på detta och skriva ned sina svar på ett papper.
4. Efter en bestämd tid bryter läraren och eleverna får nu börja dela sinatankar med varandra inom gruppen.
5. Eleverna väljer nu ut sina bästa gemensamma argument och fårsammanfattade tankar och idéer de kom överens om på gruppensgemensamma mittenruta.
6. Lösningarna diskuteras sedan i helklass eller mellan grupper.

6. Inspiration till bedömning

För godkänt (E) krävs i allmänhet ett förslag från eleven som kan förtydligas vid vidare frågor. Alltså en förmåga att se enkla samband och följa enkla resonemang.

För betyget C krävs i allmänhet två förslag från eleven som kan förtydligas. Det behövs relativt välutvecklade resonemang och förhållandevis komplexa samband.

För betyget A krävs i allmänhet två förslag som förtydligas. Det behövs en fördjupning där eleven byter perspektiv eller jämför effektiviteten i de olika förslagen. Välutvecklade och nyanserade resonemang krävs kring komplexa samband och en förmåga att få ett ”helikopterperspektiv”.

Lathund, svar på vanliga frågor från elever

VART HAMNAR MAN NÄR MAN BLIR PLACERAD? MÅSTE MAN HAMNAN HOS EN FOSTERFAMILJ?

(Idag använder socialtjänsten begreppet familjehem istället för fosterfamilj men funktionen är densamma)

Socialtjänsten arbetar för att barn ska kunna bo kvar hemma. För att det ska bli möjligt krävs ibland att både familjens nätverk (släkt och vänner) involveras för stötta familjen och att familjen får olika typer av professi-

onellt stöd. I vissa fall räcker inte det stödet för att barnet ska vara tryggt och må bra och då diskuterar socialsekreterarna med föräldrar och barn hur man kan göra. Om föräldrarna och barnet går med på det kan barnet placeras. I första hand ska barn placeras hos någon i nätverket (släkten) men om det inte finns någon sådan person som kan ta hand om barnet på ett bra sätt behöver socialtjänsten hitta ett familjehem. Om föräldrarna (och barnet) inte vill att barnet placeras behöver det finnas mycket starka skäl att placera barnet mot föräldrarnas vilja. Det är ovanligt att barn placeras mot föräldrarnas (och sin egen) vilja.

I vissa fall när det gäller ungdomar som har allvarliga problem kan de bli placerade på behandlingshem. För länge sedan kunde socialtjänsten placera barn på barnhem men barnhemmen är sedan många år avskaffade i Sverige eftersom vi vet idag att många barn inte alls hade det bra på barnhem.

VAD HÄNDER OM MAN INTE VILL BLI PLACERAD?

Då måste socialtjänsten ta ställning till om det finns skäl att placera barnet mot barnets vilja. Det finns en lag som reglerar det som heter Lagen om vård av unga (LVU). För att placera ett barn mot barnets och föräldrarnas vilja krävs beslut både av kommunens politiker i Socialnämnden och av Förvaltningsrätten. Ju äldre ett barn är, desto mer har barnet att säga till om. Sedan måste socialtjänsten också ta reda på vad föräldrarna tycker. Ibland om barnet t ex utsätter sig själv eller andra för faror och föräldrarna inte själva kan hjälpa barnet händer det att föräldrarna vill att barnet placeras fast barnet själv inte vill det.

DEM ÄR FOSTERFAMILJ?

Fosterfamiljer, eller familjehem som de kallas idag, är som vilka familjer som helst. Oftast är det vuxna som har barn sedan tidigare och som känner att de har vilja, tid och utrymme att ta hand om ett barn till. Det görs en noggrann utredning av den som vill bli familjehem för att det ska vara en trygg familj för barnet att komma till. För att bli godkänd som familjehem behöver man svara på många olika frågor om hur familjen fungerar och varför man vill bli familjehem. Man behöver också kunna visa att man inte har blivit straffad för något brott.

HUR DÅLIGT MÅSTE MAN HA DET EKONOMISKT FÖR ATT FÅ EKONOMISKT BISTÅND?

Socialtjänsten tittar på inkomster minus utgifter och allt beror på hur stor familj du har, hur dyrt boende ni bor i, mm. Om familjen inte har pengar för att kunna betala sin hyra, köpa mat, mediciner och så vidare så kan man få ekonomiskt bistånd. Hur mycket pengar man kan få bestämmer regeringen varje år genom att de fastställer en riksnorm. För att få ekonomiskt bistånd måste man först ha använt sina besparingar. Man får inte heller äga hus, båtar, bilar eller något annat som är värt mycket pengar.

HUR MYCKET FÅR MAN?

För en familj med två föräldrar och två barn som är 10 och 13 år kan man år 2022 få 14 130 kr + kostnad för boende, el, hemförsäkring, SL-kort och fackavgift. Om familjen har egna inkomster räknas de av från den totala summan som familjen har rätt till. Se fråga ett och bifogad norm.

VAD SKA PENGARNA RÄCKA TILL?

- livsmedel
- kläder och skor
- fritid och lek
- hygien
- barn- och ungdomsförsäkring

- förbrukningsvaror
- dagstidning
- telefon
- TV-avgift

Förutom det så tittar man även på kostnaderna för:

- Boende
- Hushållsel
- Arbetsresor
- Hemförsäkring
- Medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Det finns även andra kostnader man kan få ersättning för som t ex medicin.

Mer om riksnormen hittar du på Socialstyrelsens hemsida: <https://www.socialstyrelsen.se>

HUR SKA JAG KUNNA HJÄLPA MIN KOMPIS SOM MÅR DÅLIGT/HAR DET JOBBIGT HEMMA?

Som kompis kan du alltid försöka prata med den som har det jobbigt och vara en bra kompis. Du kan föreslå att ni går tillsammans och pratar med en vuxen på skolan. Om kompisens inte vill kan du själv prata med en vuxen som du litar på och berätta att du är orolig för kompisens. Du som kompis kan inte lösa din väns problem men du kan prata med en vuxen och vara en god vän. Det kan göra stor skillnad.

VAD HÄNDER OM FÖRÄLDRARNA INTE VILL GÅ TILL SOC?

När det har kommit en anmälan om oro för ett barn gör socialtjänsten samma dag en bedömning av hur akut det är, det vill säga om socialtjänsten behöver göra något genast eller om det går att avvakta. Det måste de göra enligt lagen. Socialtjänsten gör alltid vad de kan för att få tag på föräldrarna och få till ett möte med dem. För det mesta brukar föräldrar komma till möten som socialtjänsten kallar till men ibland vill föräldrarna verkligen inte och går inte heller att få tag på. Då måste socialtjänsten ta ställning till om man behöver försöka få kontakt på annat sätt, t ex genom att komma och knacka på dörren hemma. Allt beror på vad socialtjänsten har fått veta genom anmälan, hur akut situationen är och hur stor oro som finns för barnet.

HUR VANLIGT ÄR DET ATT MAN HAR KONTAKT? HUR MÅNGA I EN KLASS T.EX? HUR MÅNGA BARN VÄNDER SIG TILL SOC?

Under 2021:

- 678 barn mellan 0-18 år hade kontakt med socialtjänsten i Sollentuna för att det gjordes en utredning om dem (ca 3,7 % av alla barn i Sollentuna).
- 328 barn fick någon typ av ”insats” från socialtjänsten, t.ex. familjebehandling, kontaktfamilj (ca 1,79 % av alla barn i Sollentuna)
- 1423 barn gjordes det anmälningar/ansökningar om (ca 7,76 % av alla barn i Sollentuna).
- 78 barn och unga mellan 0-20 år tog själva kontaktat med socialtjänsten.

Kontakt

Telefon: 08-579 210 00

E-post: kontaktcenter@sollentuna.se

Webbplats: www.sollentuna.se